

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Οικονομικών, με τίτλο

«I) Κεντρικά Αποθετήρια Τίτλων, II) Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2258 και άλλες διατάξεις, III) Λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Οικονομικών»

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

«Κεντρικά Αποθετήρια Τίτλων»

Α. ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Σκοπός των διατάξεων του πρώτου μέρους του νομοσχεδίου είναι η προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014 "σχετικά με τη βελτίωση του διακανονισμού αξιολογίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων (ΚΑΤ) (L 257/28.8.2014, σ.1).

Με τον Κανονισμό (ΕΕ) 909/2014 απελευθερώνονται οι υπηρεσίες που παρέχονται από κεντρικά αποθετήρια τίτλων (ΚΑΤ), ως φορείς διακανονισμού και τήρησης κινητών αξιών σε λογιστική μορφή, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό τα ΚΑΤ υπάγονται σε ειδικές ρυθμίσεις αδειοδότησης και εποπτείας, ενώ εισάγεται δέσμη μέτρων αναφορικά με την εναρμόνιση του χρόνου διακανονισμού στις συναλλαγές κινητών αξιών (T+2) και την έγκαιρη διεξαγωγή του σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, ως και την εναρμόνιση των κανόνων λειτουργίας των ΚΑΤ με τη θεσμοθέτηση οργανωτικών, δεοντολογικών και προληπτικών απαιτήσεων αδειοδότησης και λειτουργίας ΚΑΤ, την εγκαθίδρυση ειδικών ελευθεριών εγκατάστασης και διασυννοριακής παροχής υπηρεσιών σε σχέση με τις υπηρεσίες που παρέχουν, την αναγνώριση ευχερειών πανευρωπαϊκής χρήσης υπηρεσιών ΚΑΤ από τους εκδότες τίτλων, αλλά και πρόσβασης μεταξύ ΚΑΤ και υποδομών αγοράς (τόπων διαπραγμάτευσης και κεντρικών αντισυμβαλλομένων), και άλλα συναφή.

Ειδικώς με το άρθρο 38 του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014 υιοθετούνται ρυθμίσεις βάσει των οποίων ο κάθε συμμετέχων σε ΚΑΤ οφείλει να διαχωρίζει τις κινητές αξίες που του ανήκουν από τις κινητές αξίες των πελατών του και να επιτρέπει στους πελάτες του να επιλέγουν τον τρόπο διαχωρισμού των κινητών αξιών τους σε ΚΑΤ ήτοι να επιλέγουν ανάμεσα στο συλλογικό (συνολικό) διαχωρισμό ή το διαχωρισμό ανά πελάτη λαμβάνοντας υπόψη το κόστος και τους κινδύνους της κάθε περίπτωσης όπως θα δημοσιοποιούνται από τα ΚΑΤ και τους συμμετέχοντες. Εξάλλου κατά την ίδια διάταξη (άρθρο 38 παρ. 5 εδαφ. 2) και όπως ειδικότερα αιτιολογείται στο σημείο 42 παρ. 2 του προοιμίου του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014, εισάγεται ειδική παρέκκλιση κατά την οποία δε θα απαιτηθεί να υιοθετήσουν το συλλογικό λογαριασμό μόνο εκείνα τα ΚΑΤ κράτους μέλους της ΕΕ τα οποία κατά το χρόνο έκδοσης του Κανονισμού (17.9.2014) οφείλουν βάσει της εθνικής νομοθεσίας τους να λειτουργούν

υποχρεωτικώς με διαχωρισμό ανά πελάτη για πολίτες και κατοίκους του κράτους μέλους, καθώς και για νομικά πρόσωπα που εδρεύουν σε αυτό, για λόγους δημόσιας πολιτικής, κυρίως σε σχέση με την αποδοτική και διαφανή είσπραξη φόρων.

Κατόπιν τούτων, οι διατάξεις του πρώτου μέρους του νομοσχεδίου αποσκοπούν στην προσαρμογή του εθνικού δικαίου, που αφορά το διέπον την Ελληνική Κεφαλαιαγορά σύστημα άυλων τίτλων, όπως λειτουργεί υπό το εθνικό μονοπώλιο του Κεντρικού Αποθετηρίου Αξιών ως διαχειριστή του Συστήματος Άυλων Τίτλων (ιδίως ν. 2396/1996, ν. 3756/2009, ν. 3606/2007), προς τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014. Το σύστημα αυτό, το οποίο δεν υπάγεται βέβαια στην ως άνω παρέκκλιση (ν. 2396/1996), λειτουργεί κατά βάση με διαχωρισμό ανά πελάτη, υπό τις κύριες θεσμικές προβλέψεις ότι μέτοχος είναι ο εγγεγραμμένος στα αρχεία του Κεντρικού Αποθετηρίου Τίτλων, οι μεταβιβάσεις άυλων τίτλων διενεργούνται με καταχωρίσεις στα αρχεία του (άρθρ. 39επ. ν. 2396/1996), καθώς και ότι οι άυλοι τίτλοι τηρούνται επ' ονόματι ενός εκάστου επενδυτή («Μερίδα επενδυτή») στο Σύστημα Άυλων Τίτλων (βλ. Απόφαση 3/304/10.6.2004 Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς «Κανονισμός Λειτουργίας Συστήματος Άυλων Τίτλων», όπως ισχύει,) και όχι επ' ονόματι των συμμετεχόντων υπό το πρότυπο του συλλογικού λογαριασμού. Επομένως, απαιτείται να τροποποιηθούν όλες εκείνες οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που στηρίζονται σε αυτές τις προβλέψεις ώστε να καταστεί εφικτή η προσαρμογή τους στα νέα δεδομένα που εισάγει ο Κανονισμός (ΕΕ) 909/2014.

Ταυτόχρονα με τις διατάξεις του πρώτου μέρους του νομοσχεδίου επιχειρείται η ενοποίηση και ομογενοποίηση των ρυθμίσεων της κείμενης νομοθεσίας αναφορικά με το σύστημα άυλων τίτλων ώστε η προσαρμογή προς το εν θέματι ενωσιακό μέτρο να συμπεριλάβει τα ειδικότερα νομικά χαρακτηριστικά του ημεδαπού συστήματος, όπως ιδίως την εμπράγματη φυσιογνωμία που το δίκαιο έχει αποδώσει στους άυλους τίτλους (όπως, άρθρα 42 παρ. 3, 43 παρ. 2, 46 παρ. 2, 49 ν. 2396/1996, 991^Α ΚΠολΔ) αλλά και τις ειδικότερες εταιρικές προεκτάσεις της λειτουργίας τους (άρθρο 8β παρ. 7 κ.ν. 2190/1920).

Επισημαίνεται ότι η παρούσα προσαρμογή δεν αφορά το Σύστημα Παρακολούθησης Συναλλαγών επί Τίτλων σε Λογιστική Μορφή, που προβλέπεται στο Κεφάλαιο Β' του ν. 2198/1994 (Α' 43) και την Τράπεζα της Ελλάδος ως διαχειριστή του, δεδομένου ότι ως προς αυτούς ισχύουν οι ειδικότερες ρυθμίσεις του άρθρου 1 παρ. 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014.

Το πρώτο μέρος χωρίζεται σε επτά Κεφάλαια. Το Κεφάλαιο Α' θέτει ειδικές διατάξεις για την αδειοδότηση και τους όρους λειτουργίας των κεντρικών αποθετηρίων τίτλων που θα υπάγονται στο ελληνικό δίκαιο.

Ακολούθως, το Κεφάλαιο Β' ρυθμίζει τα θέματα αναφορικά με την αρχική καταχώριση κινητών αξιών σε λογιστική μορφή σε κεντρικό αποθετήριο τίτλων. Με το Κεφάλαιο επιδιώκεται ο εκσυγχρονισμός των κανόνων αποϋλοποίησης, που ήδη εφαρμόζονται στη χώρα μας (ν. 2396/1996), ώστε η έκδοση τίτλων σε λογιστική μορφή να μπορεί να λειτουργεί με βάση το νέο πλαίσιο παροχής βασικών και επικουρικών υπηρεσιών ΚΑΤ που ο Κανονισμός (ΕΕ) 909/2014 αναγνωρίζει.

Ταυτόχρονα, με το Κεφάλαιο αυτό υιοθετούνται και ορισμένα μέτρα που αποβλέπουν στην ενίσχυση των επιχειρήσεων. Ειδικότερα, με τις νέες ρυθμίσεις θα επιτρέπεται η χρήση υπηρεσιών απούλοποίησης τίτλων και από μη εισηγμένες επιχειρήσεις χάριν διευκόλυνσης των εταιρικών και άλλων συναφών λειτουργιών τους αλλά και ενίσχυσης της αξιοπιστίας τους ως προς τον τρόπο τήρησης των τίτλων που εκδίδουν (μετοχές, ομολογίες κλπ.).

Στα θέματα αναφορικά με τον τρόπο λειτουργίας των εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί κινητών αξιών και των υπηρεσιών μητρώου των κεντρικών αποθετηρίων τίτλων, όπως επανακαθορίζονται για να συμπεριλάβουν και τις νέες μορφές τήρησης κινητών αξιών μέσω συλλογικών λογαριασμών κατά τον Κανονισμό (ΕΕ) 909/2014, αφιερώνεται το Κεφάλαιο Γ'. Οι νέες ρυθμίσεις αναφέρονται τόσο στα θέματα λειτουργίας και απόδειξης των εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί των κινητών αξιών όσο και στα θέματα νομιμοποίησης των μετόχων και άσκησης των δικαιωμάτων τους έναντι των εκδοτών ανωνύμων εταιρειών (κ.ν. 2190/1920).

Συναφώς, το Κεφάλαιο Δ' θεσπίζει ειδικές ρυθμίσεις αναφορικά με την κατάσχεση κινητών αξιών και τις έννομες συνέπειες που επιφέρει, ενώ ταυτόχρονα εισάγει ειδικά προνόμια για τους επενδυτές όταν οι κινητές αξίες τους τηρούνται μέσω συλλογικών λογαριασμών διαμεσολαβητή για την επαρκέστερη προστασία των επενδυτών έναντι των κινδύνων πτώχευσης ή άλλης αφερεγγυότητας του διαμεσολαβητή.

Το Κεφάλαιο Ε' αναφέρεται στη συνέχεια στις περί απορρήτου διατάξεις ως προς τα τηρούμενα από κεντρικά αποθετήρια τίτλων στοιχεία και δεδομένα και τις καταχωρίσεις σε αυτά, ενώ το Κεφάλαιο ΣΤ' ρυθμίζει τα θέματα εποπτείας και κυρώσεων με γνώμονα τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014 (άρθρ. 61επ.) και τις σχετικές αρμοδιότητες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ως αρμόδιας αρχής για την εποπτεία της εφαρμογής των διατάξεων του.

Το Κεφάλαιο Ζ' περιλαμβάνει τέλος τις μεταβατικές διατάξεις για τη μετάβαση από το ισχύον νομοθετικό καθεστώς λειτουργίας του συστήματος άυλων τίτλων στο νέο, η οποία θα σηματοδοτηθεί από την αδειδότηση του εθνικού Κεντρικού Αποθετηρίου Τίτλων και διαχειριστή του Συστήματος Άυλων Τίτλων (ΣΑΤ) (του ν. 3756/2009 και ν. 2396/1996) που θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 909/2014, τις εξουσιοδοτικές αυτού ενωσιακές πράξεις και τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Το εν λόγω Κεφάλαιο ολοκληρώνεται από μια σειρά καταργούμενων και τροποποιούμενων διατάξεων που θα πρέπει να υιοθετηθούν για τις ανάγκες της προσαρμογής.

Ειδικότερα:

B. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Το **άρθρο 1** ορίζει το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται στα κεντρικά αποθετήρια τίτλων, κατά την έννοια του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014, τα οποία λειτουργούν στην Ελλάδα μετά από άδεια της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Εξαιρείται ρητά από το πεδίο εφαρμογής του νόμου το Σύστημα Παρακολούθησης Συναλλαγών επί Τίτλων σε Λογιστική Μορφή του ν. 2198/1994 (Α' 43) και η Τράπεζα της Ελλάδος ως διαχειριστής του.

Το **άρθρο 2** προβλέπει ορισμούς που χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή του παρόντος νόμου και οι οποίοι συμπληρώνουν τους ορισμούς που περιέχονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 909/2014. Ιδιαίτερης σημασίας είναι ο ορισμός του εγγεγραμμένου διαμεσολαβητή και του συλλογικού λογαριασμού αξιών αποθετηρίου και διαμεσολαβητή, δεδομένου ότι αποτελούν όρους που εισάγονται το πρώτον στο δίκαιο με τον παρόντα νόμο αποβλέποντας στη διασαφήνιση των νομικών συνεπειών που η τήρησή τους επιφέρει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' - ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΩΝ ΤΙΤΛΩΝ

Τα **άρθρα 3 και 4** του Κεφαλαίου Α') αποτελούν ειδικές διατάξεις για την αδειοδότηση και τους όρους λειτουργίας των κεντρικών αποθετηρίων τίτλων που λειτουργούν στην Ελλάδα οι οποίες εφαρμόζονται συμπληρωματικά προς τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού για την αδειοδότηση και οι οποίες έχουν λάβει υπόψη τις έως τώρα ισχύουσες σχετικές διατάξεις του ν. 3606/2007. Ειδικότερα, τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων θα λειτουργούν με την μορφή της ανώνυμης εταιρείας μετά από άδεια της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και οι μετοχές τους θα είναι ονομαστικές. Τα κεντρικά αποθετήρια οφείλουν να υποβάλλουν στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς τις εκθέσεις των ορκωτών ελεγκτών λογιστών καθώς και των υπηρεσιών συμμόρφωσης και εσωτερικού ελέγχου. Τέλος, οφείλουν να έχουν Κανονισμό Λειτουργίας τον οποίο εγκρίνει η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς μετά από έλεγχο νομιμότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' - ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΚΗ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΗ ΚΙΝΗΤΩΝ ΑΞΙΩΝ ΣΕ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΣΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΟ ΤΙΤΛΩΝ

Το **άρθρο 5** διευκρινίζει τις έννομες συνέπειες από πλευράς εθνικού δικαίου που επιφέρει η αρχική, υπό μορφή λογιστικής εγγραφής, καταχώριση κινητών αξιών σε κεντρικό αποθετήριο τίτλων. Η καταχώριση αυτή, η οποία σύμφωνα με το δίκαιο παραμένει να είναι υποχρεωτική για την εισαγωγή προς διαπραγμάτευση σε χρηματιστήριο (άρθρ. 39 ν. 2396/1996) διασφαλίζει την ακεραιότητα της έκδοσης και το διακανονισμό σε αντίστοιχο σύστημα διακανονισμού, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 909/2014.

Η παράγραφος 2 του άρθρου 5 καθορίζει τις έννομες συνέπειες που επέρχονται όταν οι κινητές αξίες μετατρέπονται από ενσώματες σε κινητές αξίες σε λογιστική μορφή (αποϋλοποιημένες ή ακινητοποιημένες), ενώ η παράγραφος 3 αναφέρεται στην περίπτωση κινητών αξιών οι οποίες συνιστώνται με βάση αλλοδαπό δίκαιο οπότε η άσκηση των αξιολογικών δικαιωμάτων έναντι του εκδότη θα διέπεται από το δίκαιο αυτό.

Στο **άρθρο 6** περιγράφεται η διαδικασία αποϋλοποίησης, η οποία εκσυγχρονίζεται σε σχέση με το υφιστάμενο και ήδη καταργούμενο, με το άρθρο 29 του νόμου, καθεστώσ του ν. 2396/1996 (άρθρα 39-44α), καθώς εισάγονται πιο εύκαμπτες διατυπώσεις για την ολοκλήρωσή της. Οι παράγραφοι 1 και 2 ρυθμίζουν την αποϋλοποίηση με απευθείας έκδοση κινητών αξιών σε άυλη μορφή, ενώ η

παράγραφος 2 αναφέρεται ειδικώς στις μετοχές, διακρίνοντας μεταξύ ανωνύμων και ονομαστικών. Οι παράγραφοι 3 και 4 ρυθμίζουν την αποϋλοποίηση με μετατροπή ενσώματων κινητών αξιών σε άυλες, θέτοντας ταχύτερες διαδικασίες ολοκλήρωσής της σε σχέση με το προϋφιστάμενο πλαίσιο (άρθρα 42επ. ν. 2396/1996), ενώ η παράγραφος 5 διευκρινίζει μεταφέροντας ισχύον δίκαιο ότι η καταχώριση περιλαμβάνει και κάθε εμπράγματο δικαίωμα ή βάρος επί των κινητών αξιών.

Στο **άρθρο 7** ορίζεται η αναγκαστική εκποίηση των μετοχών που αντιστοιχούν σε ενσώματους τίτλους, οι οποίοι δεν κατατέθηκαν στην εκδότρια προς αποϋλοποίηση σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 6. Πρόκειται για εκσυγχρονισμό της ακολουθούμενης μέχρι σήμερα διαδικασίας εκποίησης που πλέον δεν προϋποθέτει την έκδοση ειδικών κανονιστικών πράξεων για την ολοκλήρωσή της και διενεργείται με τους κανόνες της αγοράς. Για λόγους διαφάνειας και αντικειμενικότητας η εκποίηση διενεργείται από μέλος διαπραγμάτευσης που επιλέγεται κατ' αλφαβητική σειρά από κατάσταση μελών που ανακοινώνει και επικαιροποιεί ο διαχειριστής του τόπου διαπραγμάτευσης στην ιστοσελίδα του.

Με την παράγραφο 4 απλοποιείται και η διαδικασία εκποίησης κλασματικών υπολοίπων που πλέον δε θα υπάγεται σε ειδικές διοικητικές διαδικασίες, αλλά υπό τα ως άνω εχέγγυα αντικειμενικότητας θα μπορεί να διενεργείται από τον εκδότη μέσω της αγοράς και των διαθέσιμων μεθόδων διαπραγμάτευσης.

Το **άρθρο 8** μεταφέρει υπό την ενιαία ρύθμιση την υφιστάμενη διαδικασία αποϋλοποίησης με τη μέθοδο της ακινητοποίησης, όπως ορίζεται ήδη στο δίκαιο (άρθρο 2 ν. 3756/2009). Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι οι ακινητοποιούμενοι τίτλοι δεν περιλαμβάνονται στον ισολογισμό και δεν εντάσσονται στην πτωχευτική περιουσία του κεντρικού αποθετηρίου τίτλων και δεν μπορούν να αποτελέσουν εναντίον του αντικείμενο κατάσχεσης ή δέσμευσης.

Στο **άρθρο 9** ορίζεται ότι το κεντρικό αποθετήριο ενημερώνει τα αρχεία του, μετά από οποιαδήποτε μεταβολή επί των τίτλων, σύμφωνα με όσα γνωστοποιεί σχετικά ο εκδότης, με ανακοίνωσή του (μεταφορά του άρθρου 45 του ν. 2396/1996 και ενσωμάτωσή του στο νέο πλαίσιο).

Το **άρθρο 10** ρυθμίζει την καταχώριση των πιστοποιητικών κατάθεσης του άρθρου 4 του ν. 3756/2009, τα οποία αποτελούν ειδικό τύπο κινητής αξίας, που εκδίδεται από το ίδιο το κεντρικό αποθετήριο τίτλων ή άλλο μητρώο ή πιστωτικό ίδρυμα ή νομιμοποιούμενο άλλως νομικό πρόσωπο που μπορεί να παρέχει την υπηρεσία φύλαξης τίτλων και καταχωρίζεται στο αποθετήριο σε λογιστική μορφή.

Στο **άρθρο 11** προβλέπεται η ρυθμιζόμενη σήμερα στο άρθρο 5 του ν. 3756/2009, δυνατότητα του κεντρικού αποθετηρίου τίτλων να διατηρεί επ' ονόματί του συλλογικό λογαριασμό σε άλλο κεντρικό αποθετήριο ή σε διαμεσολαβητή, σύμφωνα με τον Κανονισμό (υπηρεσία investor CSD). Ως δικαιούχοι των κινητών αξιών του λογαριασμού του ορίζονται οι εγγεγραμμένοι ή ταυτοποιούμενοι στο κεντρικό αποθετήριο τίτλων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Στην παράγραφο 2 ορίζεται η υποχρέωση του κεντρικού αποθετηρίου να διαχωρίζει τους συλλογικούς

λογαριασμούς που τηρεί σύμφωνα με το άρθρο αυτό και να προβαίνει στις απαραίτητες εγγραφές στα δικά του αρχεία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Κεφάλαιο Γ του παρόντος νόμου.

Ακολούθως, το **άρθρο 12** εισάγει καινοτόμες ρυθμίσεις αναγνωρίζοντας τη δυνατότητα καταχώρισης σε λογιστική μορφή μη εισηγμένων κινητών αξιών, προς διευκόλυνση των επιχειρηματικών λειτουργιών τους και ενίσχυσης της αξιοπιστίας τους ως προς τον τρόπο τήρησης των τίτλων που εκδίδουν (μετοχές, ομολογίες κλπ.).

Στην παράγραφο 1, προς άρση κάθε αμφιβολίας που μπορεί να απέρρευε από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ορίζεται ότι εταιρείες μη εισηγμένες ή ενταγμένες σε διαπραγμάτευση μπορούν να εκδίδουν κινητές αξίες σε άυλη μορφή εφόσον το καταστατικό τους προβλέπει αυτόν τον τρόπο έκδοσης, καθώς και την καταχώρισή τους σε κεντρικό αποθετήριο, σε λογιστική μορφή. Ακολούθως, το κεντρικό αποθετήριο προβλέπεται ότι μπορεί να παρέχει την αντίστοιχη υπηρεσία καταχώρισης.

Στην παράγραφο 2 περιγράφεται η διαδικασία καταχώρισης με αποϋλοποίηση κατ' ανάλογο τρόπο με αυτόν των προς εισαγωγή ή ένταξη σε διαπραγμάτευση τίτλων, με την εξαίρεση των οριζόμενων για την μετατροπή και εκποίηση μετοχών. Η καταχώριση διενεργείται αφού προηγουμένως τυχόν ενσώματοι τίτλοι ακυρωθούν στο σύνολό τους.

Στην παράγραφο 3 προβλέπεται ειδική ρύθμιση για τη διεξαγωγή των γενικών συνελεύσεων των ανωνύμων εταιρειών, ορίζοντας ότι η προβλεπόμενη στον κ.ν. 2190/1920 δέσμευση μετοχών ισοδυναμεί με την αντίστοιχη δέσμευση που διενεργεί το κεντρικό αποθετήριο. Περαιτέρω όμως, με την παράγραφο 4, δίδεται η δυνατότητα υπαγωγής των ανωνύμων εταιρειών, με πρόβλεψη στο καταστατικό τους, στις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920 για τις εισηγμένες εταιρείες, που ισχύουν για τη σύγκληση, συνεδρίαση, συμμετοχή μετόχων, λήψη αποφάσεων και γενικά την άσκηση μετοχικών δικαιωμάτων στις γενικές συνελεύσεις. Η πρόβλεψη πρέπει να αφορά το σύνολο των σχετικών διατάξεων. Με τη ρύθμιση θα μπορεί συνεπώς να γίνεται χρήση των ως άνω ευεργετικών διατάξεων που ισχύουν για τις εισηγμένες εταιρείες (βλ. ιδίως άρθρο 28^ο κ.ν. 2190) και από μη εισηγμένες εταιρείες εφόσον επιλέξουν οι μετοχές τους να τηρούνται σε άυλη μορφή. Ολοκληρώνοντας το νέο αυτό πλαίσιο, η παράγραφος 5 θεσπίζει την υποχρέωση στις μη εισηγμένες εταιρείες, που θα κάνουν χρήση του, να διαθέτουν ιστοσελίδα, προκειμένου να διευκολύνεται η ενημέρωση των μετόχων τους, όπως ισχύει στις εισηγμένες εταιρείες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' - ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΗ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΚΙΝΗΤΩΝ ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΗΤΡΩΟΥ

Με το Κεφάλαιο Γ' τίθενται ειδικές διατάξεις αναφορικά με τα εμπράγματα δικαιώματα επί κινητών αξιών σε λογιστική μορφή και τις υπηρεσίες μητρώου, όπως επανακαθορίζονται σε σχέση με το ισχύον δίκαιο (άρθρ. 39επ. ν. 2396/1996, άρθρ.

8β παρ. 7 κ.ν. 2190/1920) για να συμπεριλάβουν τις νομικές συνέπειες που θα επέρχονται στις περιπτώσεις όπου οι σχετικές κινητές αξίες θα τηρούνται μέσω συλλογικού λογαριασμού.

Ειδικότερα, το **άρθρο 13** επανακαθορίζει το πλαίσιο λειτουργίας των εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί των κινητών αξιών, το οποίο πέραν των κανόνων μεταβίβασης των κινητών αξιών και επιβαρύνσεων επί αυτών στο κεντρικό αποθετήριο τίτλων δια καταχωρίσεων (παρ. 1 και 5) όπως ισχύουν και σήμερα, περιλαμβάνει σειρά άλλων διατάξεων σε σχέση με τους συλλογικούς λογαριασμούς. Σύμφωνα με τις παραγράφους 2 έως 4 του εν λόγω άρθρου θεσπίζονται ειδικές υποχρεώσεις στους συμμετέχοντες σε κεντρικό αποθετήριο τίτλων και στους διαμεσολαβητές που αποβλέπουν στη διασφάλιση των δικαιωμάτων των επενδυτών όταν τα εμπράγματα δικαιώματά τους επί, τηρούμενων μέσω συλλογικών λογαριασμών, κινητών αξιών αποδεικνύονται με σχετικές εγγραφές στα βιβλία των συμμετεχόντων και διαμεσολαβητών κατά την παράγραφο 3. Οι υποχρεώσεις αυτές περιλαμβάνουν την υποχρέωση των συμμετεχόντων και διαμεσολαβητών να εγγράφουν στα αρχεία και βιβλία τους τους δικαιούχους πελάτες τους ταυτόχρονα με την ολοκλήρωση του διακανονισμού σύμφωνα με τις παραγράφους 2 του άρθρου 13, αλλά και την υποχρέωση αυτών για αντιστοίχιση (reconciliation) των κινητών αξιών στους συλλογικούς λογαριασμούς με τις κινητές αξίες των δικαιούχων που απεικονίζονται στα βιβλία τους κατά την παράγραφο 4. Τα αναφερόμενα μέτρα λειτουργούν βέβαια συμπληρωματικά σε σχέση με τις ειδικότερες υποχρεώσεις των συμμετεχόντων και διαμεσολαβητών ως επιχειρήσεων επενδύσεων (ΑΕΠΕΥ) και πιστωτικών ιδρυμάτων με βάση την κατά περίπτωση τομεακή νομοθεσία στην οποία υπάγονται.

Με γνώμονα το εθνικό δίκαιο διευκρινίζεται ότι η ως άνω απόδειξη των εμπραγμάτων δικαιωμάτων ως προς τις κινητές αξίες με καταχώριση ή λογιστική εγγραφή θα αφορά οπωσδήποτε τα εξής θέματα:

- α) τη νομική φύση και την ισχύ των σχετικών δικαιωμάτων έναντι τρίτων
- β) τη νομική φύση και την ισχύ έναντι τρίτων της μεταβίβασης των κινητών αξιών
- γ) τυχόν διατυπώσεις που αφορούν στην ολοκλήρωση της μεταβίβασης των κινητών αξιών
- δ) την απόσβεση των εμπραγμάτων δικαιωμάτων ή το κατά πόσο το εμπράγματο δικαίωμα ή άλλο δικαίωμα ενός προσώπου επί των κινητών αξιών προηγείται ή έπεται ανταγωνιστικού εμπράγματος δικαιώματος ή άλλου δικαιώματος τρίτου ή έχει επέλθει απόκτηση με καλή πίστη
- ε) τις ενέργειες που απαιτούνται για τη ρευστοποίηση των κινητών αξιών σε λογιστική μορφή σε περίπτωση επέλευσης γεγονότος αναγκαστικής εκτέλεσης
- στ) το κατά πόσο η μεταβίβαση κινητών αξιών εκτείνεται σε απαιτήσεις σε μερίσματα, άλλα εισοδήματα ή άλλες διαθέσεις ή αποσβέσεις, ή άλλες προσόδους.

Επιπλέον, με την παράγραφο 6 του άρθρου 13 διευρύνεται η δυνατότητα εφαρμογής των διατάξεων του ν. 5638/1932 «περί καταθέσεως εις κοινό λογαριασμό», όπως ίσχυε για τους άυλους τίτλους με την παράγραφο 8 του άρθρου 31 του ν. 3461/2006, η οποία πλέον θα περιλαμβάνει κάθε κινητή αξία που θα τηρείται σε λογιστική μορφή σε κεντρικό αποθετήριο τίτλων ή μέσω διαμεσολαβητή. Με αυτό το τρόπο θα καλύπτονται από την εθνική ρύθμιση όχι μόνο οι κινητές αξίες που θα καταχωρίζονται πρωτογενώς από τα ημεδαπά κεντρικά αποθετήρια τίτλων ως αποθετήρια έκδοσης (issuer CSDs), αλλά και εκείνες άλλων αποθετηρίων έκδοσης του εξωτερικού στα οποία θα έχουν πρόσβαση τα ημεδαπά (investor CSDs) σύμφωνα με τα ειδικότερα προβλεπόμενα στον Κανονισμό (ΕΕ) 909/2014. Με την παράγραφο 7 του άρθρου 13 το κεντρικό αποθετήριο τίτλων θα μπορεί να καθορίζει τα ειδικότερα θέματα με τον Κανονισμό του, ενώ επίσης θα μπορεί να παρέχει, σε σχέση με τους συμμετέχοντες και τους λοιπούς εγγεγραμμένους διαμεσολαβητές που θα τηρούν συλλογικούς λογαριασμούς στα συστήματά του, υπηρεσίες λογιστικής εγγραφής και σε επίπεδο δικαιούχων των κινητών αξιών προς απόδειξη των δικαιωμάτων τους απευθείας από τα αρχεία του κεντρικού αποθετηρίου τίτλων.

Ακολουθως, με το **άρθρο 14** του νόμου καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι που αφορούν στις υπηρεσίες μητρώου σε σχέση με μετοχές σε λογιστική μορφή ανωνύμων εταιρειών του κ.ν. 2190/1920. Η ειδική αυτή πρόβλεψη λαμβάνει υπόψη την ανάγκη συμβατότητας των διατάξεων του κ.ν. 2190/1920 με τις υπηρεσίες μητρώου και τις ρυθμίσεις συλλογικών λογαριασμών του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014. Εξυπακούεται βέβαια ότι υπηρεσίες μητρώου θα μπορούν να παρέχουν τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων και σε κάθε άλλη περίπτωση κινητών αξιών με βάση τους όρους λειτουργίας τους σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό (ΕΕ) 909/2014.

Ειδικότερα, με δεδομένο ότι οι υπηρεσίες μητρώου που αναφέρονται στις υπηρεσίες παροχής μετοχολογίου προς τις εκδότριες εταιρείες και άλλες συναφείς δε συνιστούν υποχρεωτικές υπηρεσίες για τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων αλλά επικουρικές υπηρεσίες, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 909/2014 (βλ. παρ. 2 περ. α) του Παραρτήματος Κατάλογος Υπηρεσιών, του Τμήματος Β Μη τραπεζικές επικουρικές υπηρεσίες των κεντρικών αποθετηρίων τίτλων οι οποίες δεν συνεπάγονται πιστωτικό κίνδυνο ή κίνδυνο ρευστότητας του Κανονισμού), η διάταξη του άρθρου 14 λαμβάνει υπόψη τόσο το ενδεχόμενο παροχής των σχετικών υπηρεσιών από το ίδιο το κεντρικό αποθετήριο τίτλων όσο και το ενδεχόμενο άντλησης πληροφοριών μετοχολογίων από τις εκδότριες απευθείας από τους συμμετέχοντες σε αυτό.

Εξάλλου, δεδομένου ότι οι λογαριασμοί στο κεντρικό αποθετήριο τίτλων θα μπορούν να λειτουργούν πλέον όχι μόνο ως ατομικοί κατά το ισχύον δίκαιο, αλλά και ως συλλογικοί λογαριασμοί, οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 14 θέτουν ειδικότερους όρους για την ταυτοποίηση των μετόχων προς τις εκδότριες ανώνυμες εταιρείες. Την ταυτοποίηση θα πρέπει να διενεργεί το κεντρικό αποθετήριο τίτλων όταν παρέχει σχετικές υπηρεσίες στις εκδότριες που περιλαμβάνουν την εξακρίβωση των στοιχείων των μετόχων και μετοχών, όπως ειδικότερα ρυθμίζονται στα άρθρα 16 και 17 του παρόντος νόμου, περιλαμβανομένων και των δικαιωμάτων ψήφου όπου συντρέχει περίπτωση. Στην περίπτωση αυτή το κεντρικό αποθετήριο τίτλων θα ενεργεί ως

φορέας όπου τηρούνται οι κινητές αξίες κατά την έννοια του άρθρου 28α του κ.ν. 2190/1920. Σε διαφορετική περίπτωση, ήτοι εάν οι εκδότριες δεν κάνουν χρήση υπηρεσιών μητρώου από το ίδιο το κεντρικό αποθετήριο τίτλων, θα ισχύει η παράγραφος 4 του άρθρου 14, οπότε και τα παραπάνω στοιχεία θα τα λαμβάνουν απευθείας από τους συμμετέχοντες και εγγεγραμμένους διαμεσολαβητές του κεντρικού αποθετηρίου τίτλων που θα πρέπει να τους τα παρέχουν σε πρώτη ζήτηση.

Συναφώς, το **άρθρο 15** καθορίζει τον κύκλο των προσώπων από τα οποία το κεντρικό αποθετήριο τίτλων θα νομιμοποιείται να λαμβάνει τα στοιχεία των δικαιούχων για να διενεργεί τις ταυτοποιήσεις. Η διάταξη λαμβάνει υπόψη κάθε πιθανή περίπτωση σχετικώς νομιμοποιούμενου προσώπου που θα πρέπει να λειτουργεί εμπρόθεσμα σύμφωνα με τις διαδικασίες ταυτοποίησης του κεντρικού αποθετηρίου τίτλων και η οποία περιλαμβάνει τους εκδότες, τους διαχειριστές τόπων διαπραγμάτευσης, τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους του Κανονισμού (ΕΕ) 648/2012, τους διαχειριστές Συστήματος κατά την έννοια του Μέρους II του ν. 3606/2007, αλλά και τους εγγεγραμμένους διαμεσολαβητές, όπως ειδικότερα θα προβλέπεται στον Κανονισμό του κεντρικού αποθετηρίου τίτλων.

Τα **άρθρα 16** και **17** αναφέρονται στη συνέχεια στις περιπτώσεις ταυτοποίησης μετόχων στο κεντρικό αποθετήριο τίτλων οι οποίες θα διενεργούνται ανάλογα με το αν ο μέτοχος εγγράφεται άμεσα σε αυτό ή μέσω συλλογικού λογαριασμού αντίστοιχα. Στη μεν πρώτη περίπτωση (άρθρ. 16) θα εφαρμόζεται ο κανόνας που ισχύει και σήμερα για τις ανώνυμες και ονομαστικές μετοχές του κ.ν. 2190/1920, ήτοι ότι ο εγγεγραμμένος δικαιούχος στο κεντρικό αποθετήριο τίτλων θεωρείται μέτοχος και, εφόσον πρόκειται για ονομαστικές μετοχές, ότι θα θεωρείται ως τέτοιος και έναντι της εκδότριας ανώνυμης εταιρείας. Συναφώς προβλέπεται ότι η εκδότρια ονομαστικών μετοχών θα δικαιούται να έχει πρόσβαση στις καταχωρίσεις και λογιστικές εγγραφές οποτεδήποτε.

Ως προς δε τη δεύτερη περίπτωση (άρθρ. 17), τίθενται ειδικές ρυθμίσεις που αποσκοπούν στην ομαλή λειτουργία της ταυτοποίησης όταν οι μετοχές σε λογιστική μορφή τηρούνται μέσω συλλογικού λογαριασμού. Ειδικότερα, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 17 ορίζεται ότι επί ανωνύμων μετοχών σε λογιστική μορφή του κ.ν. 2190/1920 που τηρούνται μέσω συλλογικών λογαριασμών αξιών αποθετηρίου, μέτοχος θεωρείται ο ταυτοποιούμενος μέσω του εγγεγραμμένου διαμεσολαβητή που τηρεί το σχετικό λογαριασμό, ενώ επί ονομαστικών μετοχών του κ.ν. 2190/1920, ο ταυτοποιούμενος ως άνω θεωρείται μέτοχος έναντι της εκδότριας ανώνυμης εταιρείας κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 8β του κ.ν. 2190/1920. Για τη διασφάλιση της ομαλής και εμπρόθεσμης λειτουργίας της ταυτοποίησης αυτής, τίθενται με τις παραγράφους 2, 3, 5 και 6 ειδικότερες υποχρεώσεις στους εγγεγραμμένους διαμεσολαβητές και συμμετέχοντες που θα πρέπει να έχουν κατά τη διάταξη την οργανωτική και διαδικαστική ετοιμότητα να ταυτοποιούν τα στοιχεία των δικαιούχων πελατών αμελλητί με βάση το κατά περίπτωση αίτημα ταυτοποίησης, από το κεντρικό αποθετήριο τίτλων, την εκδότρια εταιρεία, την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς αλλά και οποτεδήποτε άλλοτε τούτο επιβάλλεται με διάταξη νόμου. Η παράγραφος 3 ρυθμίζει επίσης και θέματα ευθύνης

των εγγεγραμμένων διαμεσολαβητών σε σχέση με την πληρότητα και ακρίβεια των στοιχείων των δικαιούχων πελατών του που ταυτοποιεί.

Ως συμπληρωματική ρύθμιση, η παράγραφος 4 του άρθρου 17 διευκρινίζει τον ταυτοποιούμενο μέτοχο σε σχέση με την ημερομηνία καταγραφής (record date) που έχει ιδιαίτερη σημασία για τη λειτουργία του κανόνα της νομιμοποίησης του μετόχου σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 28α του κ.ν. 2190/1920. Με τη διάταξη καθορίζεται έτσι ότι έναντι της εκδότριας θεωρείται ότι έχει δικαίωμα συμμετοχής και ψήφου στη γενική συνέλευση ο ταυτοποιούμενος ως μέτοχος κατά την οριζόμενη ημερομηνία καταγραφής, σύμφωνα με τη διαδικασία που η προμνησθείσα παράγραφος 1 του άρθρου 17 έχει προβλέψει.

Ακολούθως, το **άρθρο 18** καθορίζει τον τρόπο χορήγησης βεβαιώσεων στους μετόχους λαμβάνοντας υπόψη και τους νέους τρόπους τήρησης κινητών αξιών μέσω συλλογικών λογαριασμών αλλά και το ενδεχόμενο οι πληροφορίες του μετοχολογίου να λαμβάνονται από τις εκδότριες τόσο μέσω των κεντρικών αποθετηρίων τίτλων όσο και απευθείας από τους συμμετέχοντες και διαμεσολαβητές σε αυτά. Ειδικότερα, οι παράγραφοι 1 και 2 του εν λόγω άρθρου θεσπίζουν την υποχρέωση στο κεντρικό αποθετήριο τίτλων περί προσδιορισμού των δικαιούχων κινητών αξιών και χορήγησης βεβαιώσεων στους δικαιούχους με βάση τα στοιχεία εγγεγραμμένων ή ταυτοποιημένων δικαιούχων, που θα διαθέτει σε σχέση με την κατά περίπτωση ημερομηνία καταγραφής (record date). Η παράγραφος 3, στη συνέχεια, συνδέει τις νέες ρυθμίσεις με τις ήδη ισχύουσες αναγνωρίζοντας ότι ως φορέας που εκάστοτε ορίζει η κείμενη νομοθεσία, στα αρχεία του οποίου τηρούνται κινητές αξίες εκδότη εισηγμένες σε τόπο διαπραγμάτευσης και ο οποίος είναι αρμόδιος για τη χορήγηση των σχετικών βεβαιώσεων, είναι το κεντρικό αποθετήριο τίτλων. Εφόσον βέβαια το κεντρικό αποθετήριο τίτλων δεν θα παρέχει στην εκδότρια υπηρεσίες μητρώου και σχετικής ταυτοποίησης, θα ισχύει η παράγραφος 4 του ίδιου άρθρου και τα στοιχεία δικαιούχων θα οφείλουν να παρέχουν προς τον εκδότη οι συμμετέχοντες και εγγεγραμμένοι διαμεσολαβητές στο κεντρικό αποθετήριο τίτλων οι οποίοι θα εκδίδουν και τις σχετικές βεβαιώσεις.

Ολοκληρώνοντας το Κεφάλαιο Γ', το **άρθρο 19** αυτού αναφέρεται στις συνέπειες μη εμπρόθεσμης ταυτοποίησης μετόχων από τους εγγεγραμμένους διαμεσολαβητές συλλογικών λογαριασμών. Εφόσον συνεπώς ο μέτοχος δε θα έχει ταυτοποιηθεί εμπρόθεσμα, αλλά ούτε και εκπρόθεσμα με άδεια της γενικής συνέλευσης της ανώνυμης εταιρείας (άρθρ. 28α παρ. 6 εδαφ. 2 του κ.ν. 2190/1920) κατά τη διάταξη, δε θα δικαιούται να συμμετάσχει στη γενική συνέλευση και να ασκήσει δικαίωμα ψήφου. Η στέρηση των παραπάνω μετοχικών δικαιωμάτων θα επέρχεται συνεπώς ως απόρροια της μη τήρησης της διαδικασίας νομιμοποίησης του μετόχου, όπως εν προκειμένω υλοποιείται ειδικώς δια των ταυτοποιήσεων κατά την ημερομηνία καταγραφής (record date). Επίσης, με τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 19 εισάγεται ειδικότερη ρύθμιση από πλευράς εννόμων συνεπειών για τις μετοχές της Τράπεζας της Ελλάδος. Σύμφωνα με τη διάταξη προβλέπεται ότι, πέραν των ως άνω συνεπειών, για τις μετοχές της Τράπεζας της Ελλάδος η εμπρόθεσμη ταυτοποίηση των μετόχων είναι υποχρεωτική για την καταβολή μερίσματος και την άσκηση κάθε

άλλου περιουσιακού δικαιώματος. Έως ότου λάβει χώρα η ταυτοποίηση, το μέρος ή άλλο περιουσιακό όφελος που αντιστοιχεί στις μη εμπροθέσμως ταυτοποιούμενες μετοχές τηρείται από την Τράπεζα της Ελλάδος και δύναται να αναζητηθεί από τον μέτοχο που θα ταυτοποιηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, εφόσον αυτός έχει αξίωση επί του μερίσματος ή άλλου περιουσιακού οφέλους. Για την παραγραφή εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις περί παραγραφής των μερισμάτων. Τα προβλεπόμενα στο δεύτερο εδάφιο της ίδιας παραγράφου 2 δεν επηρεάζουν την αναστολή των περιουσιακών δικαιωμάτων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 8 του Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος.

Δεδομένης εξάλλου της σημασίας των παραπάνω εννόμων συνεπειών για τους μετόχους, τις εκδότριες εταιρείες αλλά και την Ελληνική Κεφαλαιαγορά γενικότερα, θεσπίζεται με την παράγραφο 3 του άρθρου 19 ειδική υποχρέωση στους συμμετέχοντες στο κεντρικό αποθετήριο τίτλων να παρέχουν έγγραφη ενημέρωση στους εγγεγραμμένους διαμεσολαβητές και πελάτες τους ως προς την ύπαρξη των παραπάνω νομοθετικά ρυθμιζόμενων εννόμων συνεπειών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' - ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Με τα **άρθρα 20 και 21** του Κεφαλαίου Δ' θεσπίζονται ειδικές προστατευτικές διατάξεις για τους επενδυτές που τηρούν κινητές αξίες σε συλλογικό λογαριασμό αξιών. Ειδικότερα, στο άρθρο 20 προβλέπεται ότι οι συλλογικοί λογαριασμοί αξιών δεν υπόκεινται σε κατάσχεση, ενώ σε κατάσχεση που επιβάλλεται στα βιβλία διαμεσολαβητή, όπου και ταυτοποιείται ο δικαιούχος των εν λόγω κινητών αξιών, εφαρμόζονται οι διατάξεις για την κατάσχεση επί κινητού πράγματος εις χείρας τρίτου. Με τις παραγράφους 3 και 5 καθορίζονται θέματα αναγκαστικών εκποιήσεων κινητών αξιών που διενεργούνται σε τόπο διαπραγμάτευσης, ενώ με την παράγραφο 4 ρυθμίζονται τα θέματα εκποίησης κινητών αξιών που βρίσκονται σε αναστολή διαπραγμάτευσης και εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 982επ ΚΠολΔ περί κατάσχεσης εις χείρας τρίτου κατά παρέκκλιση των διατάξεων των άρθρων 967ΚΠολΔ και 991ΑΚΠολΔ.

Εν συνεχεία με το άρθρο 21 θεσπίζεται το δικαίωμα των επενδυτών να αποχωρίσουν τις κινητές αξίες τους σε περίπτωση αφερεγγυότητας του διαμεσολαβητή που τηρεί τον συλλογικό λογαριασμό. Εφόσον οι κινητές αξίες που τηρούνται σε συλλογικό λογαριασμό δεν επαρκούν για την ικανοποίηση των επενδυτών, αυτοί δύνανται να ικανοποιηθούν από το ίδιο χαρτοφυλάκιο του διαμεσολαβητή, κατατάσσονται, δε, προνομιακά για το τυχόν υπόλοιπο της απαιτήσεως τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' - ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ

Τα άρθρα 22 και 23 (Κεφάλαιο Ε') αποτελούν διατάξεις περί απορρήτου ως προς τα στοιχεία που τηρούνται και τις καταχωρίσεις που διενεργούνται σε κεντρικό αποθετήριο τίτλων. Οι διατάξεις αυτές επαναλαμβάνουν ως προς τα κεντρικά

αποθετήρια τίτλων τις ρυθμίσεις του άρθρου 55 του ν. 2396/1996 και του άρθρου 81 του ν. 3606/2007.

Στο **άρθρο 22** προβλέπεται η προστασία των ως άνω στοιχείων και καταχωρίσεων ως απορρήτων και ορίζονται περιοριστικά οι περιπτώσεις όπου επιτρέπεται η άρση του απορρήτου αυτού. Εκτός των περιπτώσεων που προβλέπονται ρητά στην κείμενη νομοθεσία (βλ. ιδίως παράγραφο 7 άρθρου 24 ν. 1746/1988, όπως ισχύει), το απόρρητο δεν ισχύει έναντι των εποπτικών αρχών αλλά και τυχόν άλλων αρχών και φορέων, εφόσον υπάρχει σχετική πρόβλεψη, έναντι του εκδότη των τίτλων προκειμένου για την άσκηση των δικαιωμάτων του από την κείμενη νομοθεσία και έναντι συστημάτων εκκαθάρισης, κεντρικού αντισυμβαλλομένου και κεντρικών αποθετηρίων τίτλων προκειμένου να καταστεί δυνατή η άσκηση των αρμοδιοτήτων τους. Το απόρρητο αίρεται, επίσης, και σε κάθε περίπτωση άρσης του απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων του ν.δ.1059/1971. Τέλος, παροχή πληροφοριών επιτρέπεται και ως προς τους διαχειριστές τόπων διαπραγμάτευσης μόνο, όμως, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, δηλαδή, προκειμένου περί υπόνοιας τέλεσης πράξεων κατάχρησης αγοράς και διαπίστωσης της επαρκούς διασποράς κινητών αξιών στο επενδυτικό κοινό.

Στο **άρθρο 23** προβλέπεται η υποχρέωση τήρησης επαγγελματικού απορρήτου των προσώπων που έχουν πρόσβαση στα ως άνω στοιχεία και καταχωρίσεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους η παράβαση της οποίας επιφέρει την επιβολή ποινικών κυρώσεων. Η υποχρέωση επαγγελματικού απορρήτου δεν αίρεται για τα πρόσωπα αυτά ούτε σε περίπτωση που κληθούν ως μάρτυρες σε δίκη ούτε με τη συναίνεση ή την έγκριση του δικαιούχου των σχετικών κινητών αξιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' - ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Στο Κεφάλαιο ΣΤ' (άρθρα 24-28) προβλέπονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και οι κυρώσεις. Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του **άρθρου 24**, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ορίζεται ως αρμόδια αρχή για την εποπτεία των διατάξεων του νόμου, του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014 και των κατ' εξουσιοδότηση αυτών πράξεων. Η παράγραφος 2 προβλέπει τις εξουσίες εποπτείας ενώ η παρ. 3 προβλέπει την δυνατότητα να ασκούνται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς είτε άμεσα είτε με τη συνεργασία άλλων αρχών ή και με αίτηση στις αρμόδιες δικαστικές αρχές, σύμφωνα και με τα ειδικότερα προβλεπόμενα στην παρ.8 του άρθρου 61 του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014.

Στο **άρθρο 25** προβλέπονται οι διοικητικές κυρώσεις και τα μέτρα που δύναται να επιβάλλει η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς όταν διαπιστώσει παραβάσεις του νόμου, του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014 και των κατ' εξουσιοδότηση αυτών πράξεων, στο πλαίσιο των ειδικότερων προβλέψεων του άρθρου 63 του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014. Σε χωριστή παράγραφο 2 προβλέπεται η δυνατότητα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς να επιβάλλει επίπληξη σε όποιο πρόσωπο παραβαίνει τις ως άνω διατάξεις, σύμφωνα με την διακριτική ευχέρεια που παρέχεται από την Οδηγία για τη θέσπιση περαιτέρω κυρώσεων από τον εθνικό νομοθέτη. Η παράγραφος 3 ορίζει τις περιστάσεις που

λαμβάνονται ενδεικτικά υπόψη κατά τον καθορισμό και την επιμέτρηση των κυρώσεων και μέτρων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 64 του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014.

Το **άρθρο 26** εισάγει ειδικότερες ρυθμίσεις σχετικά με την δημοσιοποίηση των αποφάσεων για την επιβολή κυρώσεων κατ' εφαρμογή των προβλέψεων του άρθρου 62 του Κανονισμού 909/2014.

Το **άρθρο 27** προβλέπει την δυνατότητα καταγγελίας παραβάσεων ή ενδεχόμενων παραβάσεων των διατάξεων του παρόντος νόμου και του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014, σύμφωνα με διαδικασίες και μηχανισμούς που καθορίζει η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 65 του Κανονισμού (ΕΕ) 909/2014. Η παράγραφος 2 προβλέπει ότι οι μηχανισμοί για την καταγγελία των παραβάσεων πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον ειδικές διαδικασίες για την λήψη των καταγγελιών, συμπεριλαμβανομένης της σύστασης ασφαλών διαύλων επικοινωνίας για τις καταγγελίες, κατάλληλη προστασία έναντι αντιποίνων για εργαζόμενους σε εποπτευόμενους φορείς που καταγγέλλουν παραβάσεις, αλλά και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των προσώπων που εμπλέκονται.

Το **άρθρο 28** προβλέπει το δικαίωμα προσφυγής κατά των αποφάσεων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 25 του ν. 3371/2005.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' - ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ, ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ, ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ & ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ακολουθεί το Κεφάλαιο Ζ' (άρθρα 29-31) που είναι και το τελευταίο κεφάλαιο του πρώτου μέρους του νομοσχεδίου. Το **άρθρο 29** περιλαμβάνει τις μεταβατικές και τις καταργούμενες διατάξεις.

Ειδικότερα:

- η παράγραφος 1 του άρθρου 29 ρυθμίζει τα θέματα αδείας του διαχειριστή του Σ.Α.Τ. του ν. 3756/2009 από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς που θα λάβει χώρα σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 909/2014, τις κατ' εξουσιοδότηση αυτού πράξεις και τις ειδικές ρυθμίσεις του άρθρου 29 του παρόντος νόμου,
- οι παράγραφοι 2, 3 και 4 αφορούν τις καταργούμενες διατάξεις η κατάργηση των οποίων θα λάβει χώρα από τη θέση σε ισχύ της απόφασης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς με την οποία θα χορηγηθεί άδεια στο διαχειριστή του Σ.Α.Τ. ως κεντρικό αποθετήριο τίτλων, η παράγραφος 5 ρυθμίζει θέματα προσαρμογής της ορολογίας της κείμενης νομοθεσίας υπό τη νέα λειτουργία του διαχειριστή του Σ.Α.Τ. ως κεντρικού αποθετηρίου τίτλων
- η παράγραφος 6 θέτει κανόνες διασφάλισης κατά τη μετάβαση της συνέχισης των εννόμων σχέσεων,
- ενώ οι παράγραφοι 7 έως 9 θέτουν ειδικές μεταβατικές ρυθμίσεις αναφορικά με τη λειτουργία ειδικού τύπου λογαριασμών στο Σ.Α.Τ. που ρυθμιζόνταν με την απόφαση 3/304/10.6.2004 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς «Κανονισμός

Λειτουργίας Συστήματος Άυλων Τίτλων» (Β' 901), όπως ισχύει, και πλέον καταργούνται

- δεδομένου ότι η διαδικασία ρευστοποίησης κινητών αξιών στο πλαίσιο αναγκαστικής εκτέλεσης διενεργείται με ειδική μέθοδο εκτός της κανονικής διαπραγμάτευσης που προβλέπεται στον Κανονισμό του τόπου διαπραγμάτευσης, καταργείται το άρθρο 24 του νόμου 3632/1928.

Εν συνεχεία, το **άρθρο 30** καθορίζει τις τροποποιούμενες διατάξεις που θα ισχύουν ομοίως από τη θέση σε ισχύ της απόφασης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς περί χορήγησης άδειας στο διαχειριστή του Σ.Α.Τ. ως κεντρικού αποθετηρίου τίτλων. Οι διατάξεις αυτές αναφέρονται στα θέματα της κατάσχεσης (άρθρο 78 ν. 3606/2007), του φόρου πώλησης μετοχών εισηγμένων σε τόπους διαπραγμάτευσης (άρθρο 9 παρ. 2 ν. 2579/1998) οι διαδικασίες υπολογισμού και απόδοσης του οποίου προσαρμόζονται ώστε να συμπεριλάβουν και τις περιπτώσεις όπου οι μετοχές θα τηρούνται με τις νέες μορφές συλλογικών λογαριασμών, της λειτουργίας των συστημάτων και των διαχειριστών τους κατά την έννοια του Μέρους ΙΙ του ν. 3606/2007 που πλέον δε θα περιλαμβάνει τα συστήματα διακανονισμού επί κινητών αξιών τα οποία με βάση τον Κανονισμό (ΕΕ) 909/2014 θα λειτουργούν υποχρεωτικώς μέσω κεντρικών αποθετηρίων τίτλων, της άρσης του απορρήτου έναντι του δανειστή (άρθρο 24 ν. 2915/2001) που πλέον δε θα αφορά μόνο τις άυλες μετοχές στο Σ.Α.Τ. αλλά κάθε κινητή αξία τηρούμενη σε λογιστική μορφή σε κεντρικό αποθετήριο τίτλων το οποίο λειτουργεί στην Ελλάδα μετά από άδεια της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, ως και σε ειδικότερα θέματα εκποίησης κινητών αξιών στις περιπτώσεις αφερεγγυότητας ή άλλων λόγων αναστολής ή ανάκλησης άδειας συμμετέχοντος σε κεντρικό αποθετήριο τίτλων.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

«Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2258 και άλλες διατάξεις»

A. Επί του άρθρου 31

1. Με τις προτεινόμενες διατάξεις εναρμονίζεται η ελληνική νομοθεσία με τις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2258 του Συμβουλίου της 6ης Δεκεμβρίου 2016 (ΕΕ L 342 της 16ης.12.2016) για την τροποποίηση της Οδηγίας 2011/16/ΕΕ (ΕΕ L 64 της 11ης.3.2011), όπως αυτή τροποποιήθηκε διαδοχικά με τις Οδηγίες 2014/107/ΕΕ, (ΕΕ)2015/2376 και (ΕΕ)2016/881, όσον αφορά την υποχρεωτική αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών στον φορολογικό τομέα. Η αρχική Οδηγία 2011/16/ΕΕ και οι διαδοχικές της τροποποιήσεις έχουν ενσωματωθεί στην ελληνική νομοθεσία με τις διατάξεις των Κεφαλαίων Α' έως και Η' του ν. 4170/2013 (Α' 163), όπως έχει τροποποιηθεί αντίστοιχα με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 4 του ν. 4378/2016 (Α' 55), των άρθρων 1 έως 6 του ν. 4474/2017 (Α' 80) και των άρθρων 1 έως 9 του ν. 4484/2017 (Α' 110).

2. Στο πλαίσιο αυτό θεσπίζεται η πρόσβαση των φορολογικών αρχών κάθε κράτους μέλους της ΕΕ στους μηχανισμούς, τις διαδικασίες, τα έγγραφα και τις πληροφορίες που ορίζονται στα άρθρα 13, 30, 31 και 40 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας - 4th "Anti-money Laundering" Directive - 4th AMLD). Η οδηγία αυτή ενσωματώθηκε πρόσφατα με τις διατάξεις του ν. 4557/2018 (Α' 139) και τα προαναφερόμενα άρθρα ενσωματώθηκαν αντίστοιχα με τις διατάξεις των άρθρων 13, 14 παρ. 4, 20, 21 και 30 του νόμου αυτού. Κατά τον τρόπο αυτό συνδέεται η πρόσβαση αυτή με τις διατάξεις της 1^{ης} τροποποίησης της αρχικής οδηγίας 2011/16/ΕΕ («οδηγία για τη διοικητική συνεργασία» ή ΟΔΣ1 ή DAC1), ήτοι με την Οδηγία 2014/107/ΕΕ (εφεξής ΟΔΣ2 ή DAC2), σχετικά με την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών χρηματοοικονομικών λογαριασμών.

3. Οι διατάξεις της οδηγίας, που ενσωματώνονται με τις προτεινόμενες διατάξεις, αποτελούν μέρος του προγράμματος δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής, με σκοπό την επίτευξη δικαιότερης και αποτελεσματικότερης φορολόγησης στην ΕΕ και την ενίσχυση της φορολογικής διαφάνειας (βλ. *Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου COM (2016)0452 τελικό/5.7.2016 και Ανακοίνωση σχετικά με τα επιπλέον μέτρα για την ενίσχυση της διαφάνειας και την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής, COM (2016)451 ΤΕΛΙΚΟ/5.7.2016*). Οι εν λόγω διατάξεις βασίζονται στις σαφείς συνέργειες που προκύπτουν από τη συμμόρφωση προς τις διατάξεις δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη δυνάμει της 4^{ης} AMLD και των κανόνων υποβολής στοιχείων και δέουσας επιμέλειας για την εφαρμογή του πλαισίου της διοικητικής συνεργασίας βάσει της αξιοσημείωτης προόδου των τελευταίων ετών που αποτυπώθηκε, μεταξύ άλλων, στα εξής πεδία:

(α) Στη θέση σε εφαρμογή σε επίπεδο ΕΕ, για τα 27 Κ-Μ της ΕΕ από 1.1.2016 και για την Αυστρία από 1.1.2017, του νέου πλαισίου για την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών χρηματοοικονομικών λογαριασμών, μέσω της ΟΔΣ 2/DAC 2, με βάση το Κοινό Πρότυπο Αναφοράς (ΚΠΑ) (*Common Reporting Standard, CRS*), στο πλαίσιο των εργασιών και αποφάσεων του Παγκόσμιου Φόρουμ του ΟΟΣΑ για τη Διαφάνεια και την Ανταλλαγή Πληροφοριών για Φορολογικούς Σκοπούς. Με την εισαγωγή και εφαρμογή του ΚΠΑ μέσω της ΟΔΣ2 για τα κράτη μέλη της ΕΕ, διασφαλίζεται ότι οι πληροφορίες σχετικά με τους δικαιούχους χρηματοοικονομικών λογαριασμών κοινοποιούνται στο κράτος μέλος στο οποίο κατοικεί ο δικαιούχος λογαριασμού. Επιπλέον, προβλέπεται ότι, όταν ο δικαιούχος λογαριασμού αποτελεί ενδιάμεση δομή (δηλαδή παθητική μη χρηματοπιστωτική οντότητα), τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν την εν λόγω παρεμβαλλόμενη/ενδιάμεση οντότητα και υποχρεούνται να εντοπίσουν και να αναφέρουν τα ελέγχοντα πρόσωπα της εν λόγω οντότητας, δηλαδή τους πραγματικούς δικαιούχους, σύμφωνα με τους ορισμούς που δίδονται

βάσει της νομοθεσίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, με σκοπό την ταυτοποίηση των ελεγχόντων προσώπων. Επισημαίνεται ότι στα επιμέρους Τμήματα των Παραρτημάτων I και II (ΚΠΑ) του Κεφαλαίου Η' του ν.4170/2013, υπάρχει ρητή παραπομπή στην υποχρέωση των Δηλούντων Ελληνικών Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων να συλλέγουν και να τηρούν τις απαιτούμενες, κατά περίπτωση, πληροφορίες, «σύμφωνα με τις Διαδικασίες Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες /Γνώρισε τον Πελάτη σου (AML-KYC)».

(β) Παράλληλα, εντός της τελευταίας διετίας, επιβεβαιώθηκε η σημασία ενός ενισχυμένου προγράμματος δράσης για τη φορολογική διαφάνεια, τόσο σε διεθνές επίπεδο όσο και σε επίπεδο ΕΕ, ιδίως μετά από διαρροές στα διεθνή μέσα ενημέρωσης για απόκρυψη υπεράκτιων κεφαλαίων. Στην κατεύθυνση αυτή η Ομάδα των 20 (G20) (βλ. *Δήλωση G20/18.4.2016*) κάλεσε την Ειδική Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης («FATF») και το Παγκόσμιο Φόρουμ για τη Διαφάνεια και την Ανταλλαγή Πληροφοριών για Φορολογικούς Σκοπούς να υποβάλλουν προτάσεις για τη βελτίωση της εφαρμογής των διεθνών προτύπων σχετικά με τη διαφάνεια, μεταξύ άλλων, όσον αφορά τη διαθεσιμότητα των πληροφοριών για τους πραγματικούς δικαιούχους, και την ανταλλαγή τους σε διεθνές επίπεδο. Επίσης, σε επίπεδο ΕΕ επισημάνθηκαν οι προκλήσεις που απαντώνται όσον αφορά τη διαθεσιμότητα πληροφοριών σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους, υπογραμμίζοντας τα κοινά χαρακτηριστικά μεταξύ της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της φοροδιαφυγής και των παράνομων χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων.

B. Επί του άρθρου 32

4. Με τις διατάξεις του άρθρου ~~32~~ τροποποιείται το υφιστάμενο άρθρο 29 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας περί αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής (ν. 4174/2013), προκειμένου οι προτεινόμενες διατάξεις να ενταχθούν στο πλαίσιο της διοικητικής συνδρομής. Ειδικότερα επισημαίνονται τα ακόλουθα:

(α) Με τις προτεινόμενες διατάξεις θεσμοθετείται η πρόσβαση, αφενός της ημεδαπής Φορολογικής Διοίκησης, δηλαδή των υπηρεσιών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, και αφετέρου, μέσω της εφαρμογής του πλαισίου της διοικητικής συνεργασίας, των φορολογικών αρχών των άλλων κρατών μελών της ΕΕ, στους μηχανισμούς, τις διαδικασίες, τα έγγραφα και τις πληροφορίες που αναφέρονται στα άρθρα 13, 14 παρ. 4, 20, 21 και 30 του ν. 4557/2018 με τα οποία έχουν ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία τα άρθρα 13, 30, 31, και 40 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849. Επισημαίνεται ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εφαρμόζουν ήδη από 1.1.2016 τις διαδικασίες δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη, δυνάμει του πλαισίου της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών επί των χρηματοοικονομικών λογαριασμών και η πρώτη, εντός αυτού του πλαισίου, αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών διενεργήθηκε ήδη μεταξύ των κρατών μελών τον Σεπτέμβριο του 2017. Με τις προτεινόμενες διατάξεις ενισχύεται η αποτελεσματικότητα του

ελεγκτικού μηχανισμού της Φορολογικής Διοίκησης, όσον αφορά τη δυνατότητά του να παρακολουθεί, να ελέγχει και να επιβεβαιώνει ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εφαρμόζουν ορθά την οδηγία της διοικητικής συνεργασίας, και τέλος ότι προσδιορίζουν ορθώς και αναφέρουν τα ελέγχοντα πρόσωπα ενδιάμεσων οντοτήτων.

(β) Με την προτεινόμενη εξουσιοδότηση της παρ. 3 του άρθρου 29 του ΚΦΔ προβλέπεται η δυνατότητα έκδοσης κοινής απόφασης του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) για τον καθορισμό των ειδικότερων θεμάτων της πρόσβασης της Φορολογικής Διοίκησης και εν γένει των φορολογικών αρχών στους μηχανισμούς, τις διαδικασίες, τα έγγραφα και τις πληροφορίες της προηγούμενης παραγράφου.

(γ) Τέλος, με την προτεινόμενη εξουσιοδότηση της παρ.4 του άρθρου 29 του ΚΦΔ προβλέπεται η δυνατότητα έκδοσης απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ για τον καθορισμό τυχόν ειδικότερων θεμάτων που αφορούν τους φορολογικούς ελέγχους στο πλαίσιο εφαρμογής του πλαισίου της αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής.

Γ. Επί του άρθρου 33

5. Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 2 της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2258, τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις διατάξεις με τις οποίες ενσωματώνεται αυτή στην εσωτερική τους νομοθεσία από την 1η Ιανουαρίου 2018.

Δ. Επί του άρθρου 34

6. Περιλαμβάνονται απαραίτητες διορθώσεις των παραπομπών που περιέχονται στα Παραρτήματα του Κοινού Προτύπου Αναφοράς (ΚΠΑ) του άρθρου τρίτου του ν. 4428/2016 (Α' 190).

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Με την προτεινόμενη ρύθμιση του **άρθρου 35** προβλέπεται η απαλλαγή από τον φόρο του 65% της πτητικής αποζημίωσης που λαμβάνουν οι πιλότοι της πολιτικής αεροπορίας και της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας, κατ' αντιστοιχία με τη φορολογική μεταχείριση του πτητικού επιδόματος των ενόπλων δυνάμεων.

Με την προτεινόμενη διάταξη του **άρθρου 36** σκοπείται, σε επέκταση της ρύθμισης του άρθρου 74 του ν. 4484/2017, η επιτάχυνση της διαδικασίας επιστροφής φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων ή φόρου προστιθέμενης αξίας φυσικών προσώπων ή νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, μέχρι του συνολικού ποσού των 10.000 ευρώ σε εκκρεμείς, ανά δικαιούχο και ανά φορολογία, κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος, υποθέσεις ελέγχου, με απώτερο στόχο, την ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας. Η επιστροφή διενεργείται άμεσα για αιτήματα που ανέρχονται μέχρι του ποσού των 10.000 ευρώ. Σε περίπτωση που εκκρεμεί έλεγχος για περισσότερα του ενός αιτήματα ανά δικαιούχο, η επιστροφή

διενεργείται άμεσα, εφόσον τα συνολικά αιτήματα του δικαιούχου ανέρχονται μέχρι και του ποσού των 10.000 ευρώ ανά φορολογία. Δεν θεωρούνται εκκρεμείς οι υποθέσεις για τις οποίες έχει εκδοθεί προσωρινός διορθωτικός προσδιορισμός φόρου.

Επίσης προβλέπεται η δυνατότητα ελέγχου δείγματος, κατά τις διατάξεις του άρθρου 26 του ν. 4174/2013, των επιστροφών αυτών, σε μεταγενέστερο χρόνο.

Με τις προτεινόμενες διατάξεις του **άρθρου 37** παρέχεται η δυνατότητα σε φορολογούμενο, ο οποίος έχει οφειλές από φόρους επί της κατοχής ακίνητης περιουσίας, να λαμβάνει το οικείο πιστοποιητικό με παρακράτηση όχι μόνο του ποσού κύριων και πρόσθετων φόρων (Φ.Α.Π. και ΕΝ.Φ.Ι.Α.) για το συγκεκριμένο ακίνητο αλλά και του συνολικά οφειλόμενου ποσού Φ.Α.Π. και ΕΝ.Φ.Ι.Α., εφόσον το επιθυμεί, χωρίς να απαιτείται η ρύθμιση αυτού. Το ποσό παρακρατείται και αποδίδεται, επί ποινή ακυρότητας του συμβολαίου, από το συμβολαιογράφο μέσα σε αποκλειστική προθεσμία εντός τριών (3) ημερών. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνονται οι συναλλαγές των πολιτών αλλά διασφαλίζονται και τα συμφέροντα του Δημοσίου.

Με την προτεινόμενη διάταξη του **άρθρου 38** απαλλάσσονται από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. έτους 2018 τα δικαιώματα επί του συνόλου της ακίνητης περιουσίας των προσώπων που αποβιώνουν εξαιτίας των πυρκαγιών που έπληξαν τις περιοχές της Περιφέρειας Αττικής την 23η και 24η Ιουλίου 2018, ανεξάρτητα από το πού βρίσκεται η περιουσία αυτή.

Με τις διατάξεις του **άρθρου 39** ορίζεται ότι οι συνταξιούχοι, των οποίων η σύνταξη εξακολουθεί να κανονίζεται και να καταβάλλεται από το Δημόσιο σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (Α' 85) και οι οποίοι έχουν κύρια ή δευτερεύουσα κατοικία ή φιλοξενούνται, σύμφωνα με το έντυπο Ε1 της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος των φορολογικών ετών 2016 και 2017 σε περιοχές της Περιφέρειας Αττικής οι οποίες επλήγησαν από τις πυρκαγιές της 23ης και 24ης Ιουλίου 2018, όπως αυτές θα οριοθετηθούν με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού, θα λάβουν από το Δημόσιο ανάλογη οικονομική ενίσχυση με αυτή των συνταξιούχων του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ), δηλαδή δύο ακαθάριστες μηνιαίες συντάξεις μηνός Ιουλίου 2018 και με την ίδια ακριβώς σχετική διαδικασία.

Με τις διατάξεις του **άρθρου 40** τροποποιούνται διατάξεις του ν. 4270/2014. Ειδικότερα με την παρ. 1 της προτεινόμενης διάταξης τροποποιείται η παρ.1 του άρθρου 102 του ν.4270/2014 και απλοποιείται η διαδικασία λογιστικής καταγραφής των επιστροφών των αδιάθετων υπολοίπων των Χρηματικών Ενταλμάτων Προπληρωμής (Χ.Ε.Π.), ώστε από 1.1.2019 αυτές να μην γίνονται στις Δ.Ο.Υ. αλλά στον λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος, εν όψει της εφαρμογής του νέου Λογιστικού Πλαισίου (Π.Δ. 54/2018, Α' 103) στην Κεντρική Διοίκηση από 01/01/2019.

Με την παρ. 2 αναδιατυπώνεται το άρθρο 156 του ν. 4270/2014 προκειμένου να εναρμονισθεί με την ορολογία του νέου Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης, που θεσπίσθηκε με το Π.Δ. 54/2018 (Α' 103) καθώς και για την εξειδίκευση του

περιεχομένου των σχετικών εξουσιοδοτικών διατάξεων προς τον Υπουργό Οικονομικών.

Με τις προτεινόμενες διατάξεις του **άρθρου 41** τροποποιούνται τα άρθρα 11 και 12 του ν. 4314/2014 (Α' 265), προκειμένου να επικαιροποιηθούν μετά τη θέση σε ισχύ του νέου Οργανισμού του Υπουργείου Οικονομικών [Π.Δ. 142/2017, (Α' 181)], με τον οποίο έγινε αναδιάρθρωση των υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής, στην οποία υπάγεται η ΕΔΕΛ.

Ειδικότερα, στο άρθρο 11 του ν. 4314/2014 ορίζεται η ΕΔΕΛ ως Αρχή Ελέγχου για όλα τα ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020 και του ΕΠ «Αλιεία και Θάλασσα 2014-2020», επιπλέον δε καθορίζονται η σύνθεση αυτής και οι αρμοδιότητές της. Στο άρθρο 12 ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη λειτουργία των Δ/σεων της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων που υποστηρίζουν το έργο της ΕΔΕΛ, υπό την ισχύ των διατάξεων του καταργηθέντος Οργανισμού ΥΠΟΙΚ Π.Δ. 111/2014, τη στελέχωση των Δ/σεων αυτών, θητεία των ελεγκτών, διαδικασίες του ελέγχου κλπ.

Μία από τις αλλαγές στην οργανωτική διάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής ήταν ο διαχωρισμός της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων σε δύο (2) Γενικές Διευθύνσεις: Τη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων και τη Γενική Διεύθυνση Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (ΓΔΕΣΠ). Οι οργανικές μονάδες που υποστηρίζουν την ΕΔΕΛ υπάγονται πλέον στη Γενική Δ/ση Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (ΓΔΕΣΠ) ενώ συστάθηκαν νέες Διευθύνσεις καθώς και Αυτοτελή Τμήματα, οι Προϊστάμενοι των οποίων συμμετέχουν και παρίστανται στις συνεδριάσεις της ΕΔΕΛ ως συλλογικού οργάνου.

Για τους λόγους αυτούς και προκειμένου να υπάρχει ασφάλεια δικαίου κρίνεται απαραίτητη η τροποποίηση-επικαιροποίηση των ανωτέρω άρθρων 11 και 12 του ν. 4314/2014.

Επίσης, προκειμένου να διασφαλιστεί η εφαρμογή ταχύτερων διαδικασιών και να αποφευχθούν τυχόν καθυστερήσεις στην υλοποίηση του προγράμματος ελέγχων, η εμπρόθεσμη εκτέλεση του οποίου αποτελεί βασική υποχρέωση της Αρχής Ελέγχου της χώρας, με την πρόταση τροποποίησης της διάταξης της περίπτ. (α) της παρ. 6 του άρθρου 12 εξουσιοδοτείται ο Πρόεδρος της ΕΔΕΛ να εκδίδει και τις αποφάσεις έγκρισης μετακίνησης των ελεγκτών της ΕΔΕΛ, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 4 παρ. 1 της υποπαραγράφου Δ9 «Δαπάνες Μετακινούμενων εντός και εκτός επικράτειας» της παραγράφου Δ του άρθρου 2 του Μέρους Β' του Ν. 4336/2015.

Τέλος, με την προσθήκη νέας περίπτ. (γ) στην παρ. 15 του άρθρου 12 του ν.4314/2013 παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση προς τον Υπουργό Οικονομικών για την έκδοση ΥΑ, με την οποία θα ρυθμίζονται οι διαδικασίες με τις οποίες θα διενεργούνται οι έκτακτοι έλεγχοι (σε συνέχεια καταγγελίας ή εισαγγελικής παραγγελίας), καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετική με τους ελέγχους αυτούς.

Με τις διατάξεις του **άρθρου 42** τροποποιούνται τα άρθρα 91 και 93 του ν.4549/2018 (Α' 105).

Ειδικότερα, με την παρ. 1 προτείνεται η τροποποίηση των λοιπών εδαφίων μετά την υποπερίπτ. βγ) της περίπτ. β) του άρθρου 91 του ν. 4549/2018 σχετικά με τον ορισμό

της «ενίσχυσης διάσωσης και αναδιάρθρωσης», με ευθεία παραπομπή στα σχετικά ενωσιακά νομοθετικά κείμενα.

Επιπροσθέτως, επειδή σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο είναι δυνατή η υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις χορήγηση κρατικών εγγυήσεων σε επιχειρήσεις ή φορείς που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, ειδικότερα δε, το Δημόσιο δύναται να χορηγήσει εγγυήσεις προς δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις με όρους αγοράς, οι οποίες δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση, ή στην αντίθετη περίπτωση να χορηγήσει κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή εγγύησης, υπό την προϋπόθεση της πλήρωσης των προϋποθέσεων του σχετικού ενωσιακού δικαίου περί κρατικών ενισχύσεων, με την παρ. 2 προτείνεται σχετική προσθήκη στην περίπτ. δ της παρ.1 του ίδιου ως άνω άρθρου 91.

Με την παρ. 3 προτείνεται η τροποποίηση της περίπτ. β) της παρ. 2 του άρθρου 93 του ν. 4549/2018, σχετικά με την μεθοδολογία υπολογισμού του ακριβούς ύψους της προμήθειας ασφαλείας, παραπέμποντας απευθείας στην εγκεκριμένη μεθοδολογία υπολογισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και απαλλάσσοντας από την υποχρέωση έκδοσης απόφασης του Υπουργού Οικονομικών για τον καθορισμό της μεθοδολογίας κάθε φορά που εκδίδεται νέα σχετική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σημειώνεται, ότι εφαρμοστέα εν προκειμένω επί του παρόντος είναι η εγκεκριμένη με την υπ' αρ. C (2016) 4904 Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 29-7-2016 (ΕΕ C 425 της 18-11-2016) μεθοδολογία, η οποία έχει εγκριθεί για τέσσερα έτη από τη δημοσίευση της απόφασης, ήτοι έως 29-7-2020.

Με την προτεινόμενες διατάξεις του **άρθρου 43** καθορίζεται αποζημίωση για τα μέλη συλλογικών οργάνων (επιτροπή συντονισμού, ομάδες εργασίας ή διοίκησης έργου) που συγκροτήθηκαν με κύριο έργο την επισκόπηση δαπανών των Υπουργείων και των εποπτευομένων φορέων τους, στο πλαίσιο συνεργασίας της Ελληνικής Δημοκρατίας με την Υπηρεσία Υποστήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (SRSS), η οποία θα επιβαρυνθεί εξολοκλήρου με τη κάλυψη της προκαλούμενης δαπάνης

Με την προτεινόμενη διάταξη του **άρθρου 44** ρυθμίζονται ζητήματα μισθολογικής κατάταξης των μετατασσομένων υπαλλήλων από κατώτερη σε ανώτερη κατηγορία εκπαίδευσης και ειδικότερα ο χρόνος υπηρεσίας που θα ληφθεί υπόψη για τη μισθολογική κατάταξη και εξέλιξη στα Μ.Κ. της ανώτερης εκπαιδευτικής βαθμίδας.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση του **άρθρου 45** εξομοιώνονται μισθολογικά με όσους υπηρετούσαν στο Υπουργείο Οικονομικών πριν την 1.11.2011 οι υπάλληλοι με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου και ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που έχουν διοριστεί ή μεταταχθεί μετά την ανωτέρω ημερομηνία, έως και την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεων, στο Υπουργείο Οικονομικών, σε εποπτευόμενα από αυτό Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, στην Ελληνική Στατιστική Αρχή, στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, καθώς και στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους ως διοικητικό προσωπικό. Ειδικότερα, προβλέπεται η χορήγηση στο σύνολο των εν λόγω υπαλλήλων της προσωπικής διαφοράς του άρθρου 27 του ν. 4354/2015

(Α' 176) κατ' εφαρμογή της συνταγματικής αρχής της ισότητας, με δεδομένο ότι πρόκειται για υπαλλήλους οι οποίοι παρέχουν τις ίδιες υπηρεσίες και ασκούν όμοια καθήκοντα με όσους υπηρετούσαν πριν την κρίσιμη ημερομηνία.

Με τις προτεινόμενες διατάξεις του **άρθρου 46** επιδιώκεται η μείωση της επιβάρυνσης του έργου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και των μελών του, η οποία οφείλεται στο γεγονός ότι με την ένταξη στις ρυθμίσεις του ν. 3869/2010 (Α' 130) και των χρεών προς το Ελληνικό Δημόσιο φυσικών προσώπων στερουμένων πτωχευτικής ικανότητας, ενώπιον του Ειρηνοδικείων όλης της χώρας ασκήθηκε από ενδιαφερομένους και εκκρεμεί μεγάλος αριθμός σχετικών αιτήσεων, οι οποίες, μέχρι σήμερα, ανέρχονται σε 16.000 περίπου. Συνεπεία αυτού, τα μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους αναγκάζονται να μετακινούνται σχεδόν καθημερινά πολλές φορές εκτός της έδρας της Υπηρεσίας τους προκειμένου να εκπροσωπήσουν το Ελληνικό Δημόσιο στις σχετικές δικαστικές διαδικασίες. Οι υποθέσεις αυτές, ανεξάρτητα από το οικονομικό τους αντικείμενο, δεν παρουσιάζουν σημαντικά νομικά και πραγματικά ζητήματα και τα μέλη του ΝΣΚ, στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων, περιορίζονται στο να εκθέσουν στο δικαστήριο τα στοιχεία και τις απόψεις των αρμοδίων Υπηρεσιών της Φορολογικής Διοίκησης, στις οποίες έχουν βεβαιωθεί τα σχετικά προς το Ελληνικό Δημόσιο χρέη των αιτούντων. Πρόκειται, συνεπώς, για υποθέσεις, για τις οποίες δεν είναι αναγκαία ενώπιον του δικαστηρίου η παρουσία μελών του ΝΣΚ και μπορεί να υποκατασταθεί επαρκώς από υπάλληλο της αρμόδιας οικονομικής αρχής, σε μια δικαστική διαδικασία, όπως η εκούσια δικαιοδοσία (άρθρα 743 επ. ΚΠολΔ σε συνδυασμό με άρθρα 3 και 4 του ν. 3869/2010), που προσομοιάζει με τη διαδικασία ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων και κατά την οποία εφαρμόζεται το ανακριτικό σύστημα, δηλαδή της αυτεπάγγελτης από το δικαστήριο εξακρίβωσης των πραγματικών γεγονότων για την προστασία τόσο των ενδιαφερομένων, όσο και του δημοσίου συμφέροντος (βλ. άρθρο 744 ΚΠολΔ). Πάντως, με την προτεινόμενη ρύθμιση λαμβάνεται πρόνοια ώστε, κατ' εξαίρεση, και στις υποθέσεις αυτές το Ελληνικό Δημόσιο να παρίσταται με μέλος του ΝΣΚ, εφόσον το ζητήσει η Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης με αιτιολογημένη πρότασή της, ενώ η άσκηση ενδίκων βοηθημάτων και μέσω του Ελληνικού Δημοσίου και η παράστασή του σε επόμενους βαθμούς δικαιοδοσίας (έφεση και αναίρεση) να γίνονται αποκλειστικά με μέλος του ΝΣΚ.

Σημειώνεται ότι ρυθμίσεις παρόμοιες με την προτεινόμενη ισχύουν ήδη από πολλών ετών στις φορολογικές διαφορές, καθώς επίσης και σε διοικητικές διαφορές, που αναφέρονται στο άρθρο 20 παρ. 5 του Οργανισμού του ΝΣΚ (ν. 3086/2002, Α' 324).

Τέλος, με **το άρθρο 47** καθορίζονται τα θέματα ισχύος του νόμου.

Αθήνα 17 Σεπτεμβρίου 2018

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΡΑΓΑΣΑΚΗΣ

**ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ**

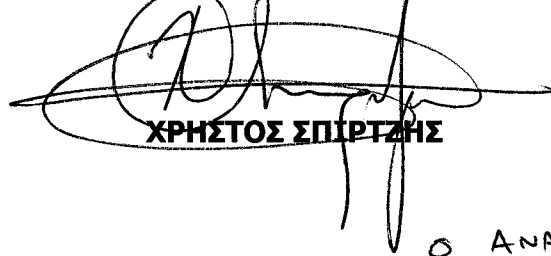
ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

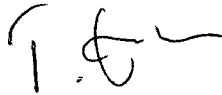
ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

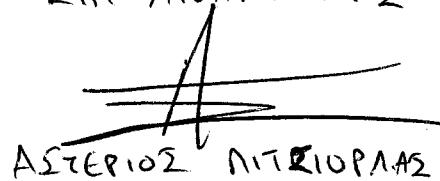
ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΠΙΡΤΖΗΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΥΛΙΑΡΑΚΗΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΑΣΤΕΡΙΟΣ ΛΙΤΣΙΟΥΡΑΣ

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΑΠΑΝΑΤΣΙΟΥ

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΣΤΑΘΗΣ ΓΙΑΝΝΑΚΙΔΗΣ

11